

Borg het effect van stikstofmaatregelen

Inbreng Interprovinciaal Overleg
Tweeminutendebat Stikstof, NPLG en Natuur
17 of 18 december 2024

Borg concrete doelen, afspraken en resultaten

De uitdagingen in het landelijk gebied zijn onverminderd groot. Net als de urgentie om daar iets aan te doen. Boeren – in het bijzonder de PAS-melders - snakken naar duidelijkheid over hun toekomst. Daar horen concrete doelen, concrete afspraken en concrete resultaten bij, zoals uw Kamer in het commissiedebat met de minister en staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur op 4 december 2024 vaststelde. Net als u zien wij als provincies graag dat die concreetheid spoedig gestalte krijgt. Ook is borging van het effect van de stikstofmaatregelen volgens ons noodzakelijk. Anders blijft het afwachten of de ingeslagen weg bijdraagt aan de doelen en of deze ruimte biedt voor vergunningverlening. Richting het Tweeminutendebat op 17 of 18 december 2024 willen we dat benadrukken.

Duidelijkheid

De kwaliteit van de natuur staat al lange tijd onder druk. Het voldoen aan de Kaderrichtlijn Water vraagt grote inspanningen. Provincie hebben met regiopartners afspraken gemaakt om opgaven aan te pakken. Door het schrappen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) lukt dit niet meer.

Het stikstofslot beknelt woningbouw, bedrijven en wegenbouw. Hiervoor blijft een aanpak nodig. Waarbij we uitgaan van vastgestelde wettelijke doelen en het tijdspad daarbij en een geborgde inzet, met onder meer een daling van stikstofemissie. Net als de Kamer begrijpen we niet altijd waarom voor de ene sector wel stikstofruimte ontstaat en voor (een deel van) de agrarische sector niet. Die onduidelijkheid moet van tafel.

De minister zet in haar brieven de ‘boer aan het roer’. Om te werken aan een nieuw perspectief voor de landbouw en tegelijk te voldoen aan wettelijke doelen op het gebied van natuur, water en klimaat. Wij ondersteunen de inzet om de ondernemer een belangrijkere rol te spelen. Duidelijkheid over het effect van deze inzet missen we nog, terwijl dit voor alle belanghebbenden snel nodig is.

Gebiedsregisseur

Boeren zijn onmisbaar in ons landschap, onze samenleving en onze economie en voor onze voedselzekerheid. Ze verdienen perspectief. Als gebiedsregisseur willen we dat ze een plaats behouden tussen alle grondclaims voor defensie, woningbouw, natuur, energie, infrastructuur en andere belangen.

We pleiten voor een integrale aanpak, met een mix van generieke rijksmaatregelen en gebiedsspecifieke maatregelen. Dat is randvoorwaardelijk om onze taken als bevoegd gezag voor natuur goed te kunnen uitvoeren, maar ook om onze rol als gebiedsregisseur te kunnen waarmaken. Alleen als alle overheden vanuit hun rollen, taken en bevoegdheden samenwerken, kunnen we toekomstperspectief bieden aan agrarische ondernemers en tegelijk de doelen voor klimaat, natuur en water realiseren.

Nadruk op vier punten

Als we kijken naar de brieven van de minister en naar het commissiedebat, dan zijn er vier punten waar we de nadruk op willen leggen:

- De aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur
- De problematiek met de PAS-melders
- Het potentieel van doelsturing en innovatie
- De toekomst van agrarisch natuurbeheer

De aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur

Het besluit van het kabinet om - zonder overleg - het NPLG en het Transitiefonds stop te zetten, heeft voor veel onzekerheid gezorgd in de gebieden. Natuurlijk maken we af en zetten we in gang wat met het beschikbaar gestelde geld en instrumentarium nog mogelijk is. Maar dat is onvoldoende om tegemoet te komen aan de opgaven en aan de verwachtingen die in de regio bij gewekt zijn. Dit moeten we elke dag uitleggen in onze gebieden.

Het is van groot belang dat we de resterende middelen voor het landelijk gebied in goede samenhang inzetten met het werk dat we in gebieden hebben opgestart. Wij verwachten daarom dat het kabinet met ons samen optrekt bij de uitwerking van Agrarisch Natuurbeheer en aanvullende maatregelen, waaronder de inzet op doelsturing en innovatie.

Bied een oplossing voor problematiek PAS-melders

Boeren zijn door tekortschietend overheidsbeleid in problemen gekomen. Daar horen we hen niet op af te rekenen. We moeten hen juist helpen. Concreet vastleggen hoe de stikstofemissies afnemen, draagt hieraan bij. Hoe eerder - en liefst met voorrang - stikstofruimte vrijkomt voor PAS-melders, hoe eerder hun activiteiten te legaliseren zijn en hun onzekerheid verdwijnt. De nu gekozen aanpak is geen spijkerharde garantie om handhaving voor alle PAS-melders te voorkomen en (op termijn) weer zicht te krijgen op vergunningverlening. Hiervoor dient de verlenging van de legalisatietermijn gepaard te gaan met een geborgd pakket aan aanvullende maatregelen. Daarnaast [roepen we de minister op](#) tot nadere afspraken te komen over hoe zij vanuit haar eindverantwoordelijkheid bijdraagt aan de uitvoering van haar aanpak.

Doelsturing en innovatie

Zoals aangegeven is het van belang om een wettelijk noodzakelijke daling van emissies van stikstof en broeikasgassen mede via generieke maatregelen vast te leggen. Deze borging is nodig voor legalisering van PAS-melders, de impasse bij vergunningverlening te doorbreken en achteruitgang van natuur tegen te gaan.

Voor deze borging is de uitwerking van doelsturing en inzet op innovatie belangrijk. Wij steunen de aanpak om inzet op bedrijfsspecifieke doelen uit te werken en te sturen op emissies. Provincies steunen bedrijfsspecifieke doelen om wettelijke doelen van stikstof, klimaat, natuur en water te behalen. Ondernemers krijgen vooraf helderheid over het tijdspad. Daarbij dient duidelijk te zijn wanneer de sturingsvorm belonen overgaat in normeren en/of beprijzen. Dit biedt juridische zekerheid over geborgde emissiedaling. In de periode daarvoor kunnen generieke bronmaatregelen zorgen voor een sterkere emissiedaling.

Provincies willen samen met het kabinet optrekken om het maximale te halen uit innovaties voor de landbouw. Kennis die provincies hebben vergaard, kan hierbij ondersteunen. Met de juiste randvoorwaarden en juridische borging is ondernemers zekerheid te geven voor de benodigde investeringen en de wijze waarop ze deze kunnen terugverdienen.

Agrarisch natuurbeheer

Provincies steunen het voornemen om het agrarisch natuurbeheer te versterken. Meerjarige zekerheid van financiering, langer lopende subsidie-overeenkomsten, vergroting van het areaal en het inzetten van de juiste beheermaatregelen op de juiste plek zijn hierbij noodzakelijk. Hierdoor is het agrarisch natuurbeheer te benutten als instrument om doelen te realiseren. Het is tegelijk een aantrekkelijk verdienmodel voor boeren.

Provincies en agrarische collectieven hebben afgelopen jaren veel inzet geleverd aan een subsidiestelsel dat hiervoor de basis biedt. Wij ondersteunen de lijn om voort te bouwen op wat er al ontwikkeld is. Daarom zien we graag dat Rijk en provincies samen de inzet verder uitwerken om het geld zo effectief mogelijk in te zetten. We kunnen samen zorgen voor de juiste mix van bestaande en nieuwe instrumenten.

De minister wil aansluiten bij bestaande structuren en in gesprek met provincies. Wij gaan er daarbij vanuit dat de regie op de realisatie blijft zoals die nu is. Wel is het van belang dat de stap naar een steviger agrarisch natuurbeheer zorgvuldig gebeurt, zodat dit agrariërs en collectieven ook goed in staat stelt om de verwachtingen van dit instrument waar te maken. Het amendement Grinwis, dat € 50 miljoen met dat doel naar voren wil halen, biedt daarvoor een goede basis. Wij vragen u om dat amendement te steunen.